

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van het OPDC Utrecht

Overwegende

- dat het OPDC Utrechts verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij OPDC Utrecht op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat OPDC Utrecht een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen OPDC Utrecht werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat OPDC Utrecht in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor OPDC Utrecht werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.
In aanmerking nemende
  - de Wet bescherming persoonsgegevens;
  - de Wet op de jeugdzorg;
  - de Wet maatschappelijke ondersteuning
  - het privacyreglement van OPDC Utrecht

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat uw leerling of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis op nummer: 0800-2000. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen, zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de politie en vragen om hulp te bieden.

Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het leerlingvolgsysteem (Magister). Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directeur, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Besprek de signalen met een deskundige collega (de mentor), de zorgcoördinator, VO-team maar in ieder geval de orthopedagoog. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met de leerling

Besprek de signalen met de leerling. Indien u niet de mentor van de leerling bent, doe het gesprek samen met de mentor. Zorg dat u altijd ondersteuning krijgt bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de leerling, raadpleeg altijd de zorgcoördinator, VO-team maar in ieder geval de orthopedagoog of Veilig Thuis.

1. leg de leerling het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. nodig de leerling uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de Verklaring tegen Meisjesbesnijdenis gebruiken.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de leerling het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling altijd gebruik van de zorgcoördinator, VO-team maar in ieder geval de orthopedagoog. Zo nodig kan de orthopedagoog informatie inwinnen bij andere professionals, die zijn betrokken bij het gezin.

Stap 5: Beslissen aan de hand van het afwegingskader: Melden of is hulpverlening ook mogelijk?

Maak gebruik van het volgende afwegingskader:

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier
Ja: Ga verder met afweging 2.
2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?
Nee: Ga verder met afweging 3
Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?
Nee: Melden bij Veilig Thuis
Ja: Ga verder met afweging 4.
4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?
Nee: Melden bij Veilig Thuis
Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?
Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.
Ja: hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Het melden van mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

1. *In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.*
2. *In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.*
3. *Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.*

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis

Melden en bespreken met de leerling

Kunt u uw leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- meld u vermoeden altijd bij de orthopedagoog en/of zorgcoördinator en beslis samen over de onderstaande stap, opereer nooit alleen;
- meld uw vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij uw melding met Veilig Thuis, wat de school na de melding, zelf nog kan doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en of met de ouder (als de leerling nog geen 16 jaar oud is).

1. leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
2. vraag de leerling uitdrukkelijk om een reactie;
3. in geval van bezwaren van de leerling, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
4. is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen. Overleg altijd met de orthopedagoog en/of de zorgcoördinator;
5. doe een melding indien naar het oordeel van u, de zorgcoördinator en/of de orthopedagoog de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met uw leerling kunt u afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling daardoor het contact met u zal verbreken.

Verantwoordelijkheden van OPDC Utrecht voor het scheppen van een randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt OPDC Utrecht er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van leerlingen en ouders/verzorgers bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- de aandachtfunctionarissen binnen het OPDC zijn de orthopedagogen en de zorgcoördinator, zij zijn beschikbaar voor medewerkers van het OPDC Utrecht om signalen van (mogelijk) van huiselijk geweld of kindermishandeling te bespreken.
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meld- code te optimaliseren;
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop OPDC Utrecht zijn beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouder/verzorgers in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

Protocollen, meldcodes en overige stukken die bij het opstellen van dit basismodel zijn gebruikt

- Brief van de Staatssecretaris van VWS, de Minister voor Jeugd en Gezin en de Minister van Justitie aan de Tweede Kamer m.b.t. een verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling kenmerk Tweede Kamer, vergaderjaar 2008 - 2009, 28 345,nr. 72, november 2008.
- Inhoudelijk overzicht meldcodes kindermishandeling NJi, Utrecht 2008. Amsterdams Protocol Kindermishandeling.
- Conceptrichtlijn JGZ secundaire preventie kindermishandeling, 2007.
- Gespreksprotocol Meisjesbesnijdenis AJN, 2005.
- Handelingsprotocol Meisjesbesnijdenis Pharos 2007.
- KNMG Meldcode en Stappenplan, september 2008.
- KNOV Meldcode kindermishandeling, februari 2007.
- Meldcode kindermishandeling, NIZW 2002.
- Protocol melden kindermishandeling ambulancediensten Haaglanden, april 2009.
- Protocol melden kindermishandeling SEH Medisch Centrum Haaglanden, maart 2009.
- Rotterdamse Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Voorbeeld Protocol primair onderwijs en voorbeeld Protocol voortgezet onderwijs, ontwikkeld door dienst OCenW Gemeente Den Haag, GGD Zuid-Holland West en JSO expertisecentrum.
- Zicht op de Rotterdamse meldcode, evaluatie meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, K. Lünemann, Verwey Jonker instituut maart 2009.
- Basisdocument, Het afwegingskader in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling,NJI, juni 2017.

Augustus, 2018.